

Między nami Scenariusze do lektury

N.H. Kleinbaum *Stowarzyszenie umarłych
poetów*

Opracowała Katarzyna Bandulet

gdańskie
wydawnictwo
oświatowe

● Spis treści

- **Temat 1.** Zamiast kartkówki – gra czytelnicza! → 2
- **Temat 2.** Z ekranu na papier – niezwykła droga książki → 5
- **Temat 3.** Tradycja, honor, dyscyplina, doskonałość... O tym, czego brakowało w Akademii Weltona → 13
- **Temat 4.** Poszukiwanie własnej prawdy na kartach powieści → 17

Temat: Zamiast kartkówki – gra czytelnicza!

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury I.1,
- sprawdzenie znajomości wybranych utworów z literatury światowej oraz umiejętności mówienia o nich (...) I.2.

■ METODY, TECHNIKI:

- gra edukacyjna.

■ FORMY PRACY:

- grupowa.

■ MATERIAŁY DODATKOWE:

- *Między nami graczami. Gra dydaktyczna na motywach lektury „Stowarzyszenie umarłych poetów”* lub alternatywnie kartkówka z treści.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Podział klasy na 4 grupy. Przygotowanie uczniów do gry:

Za chwilę będziecie mieli okazję sprawdzić swoją znajomość książki/filmu *Stowarzyszenie umarłych poetów*. Bohaterowie utworu podejmowali wspólne działania i wy także wspólnie – w grupach – zmierzycie się z wyzwaniem, jakim będzie ta rozgrywka.

2. Rozdanie zespołom kart odpowiedzi i zestawów pytań oraz omówienie zasad gry.

Uczniowie w kilkusobowych grupach czytają głośno kolejne wylosowane pytania dotyczące utworu, a następnie każdy zaznacza właściwą odpowiedź na swojej karcie odpowiedzi. Uczniowie mogą (zgodnie z regułami określonymi w grze) wybierać właściwe odpowiedzi indywidualnie lub konsultować się między sobą i dyskutować nad nimi – jest to łatwiejsza wersja rozgrywki. Po udzieleniu odpowiedzi na wszystkie pytania każdy z graczy przepisuje zaznaczone na karcie odpowiedzi litery z poziomych rzędów do wyznaczonych krater. Porządkuje je zgodnie z kolejnością przypisanych im cyfr i zapisuje w zeszycie otrzymane hasło.

3. Praca w grupach – gra dydaktyczna *Między nami graczami* na motywach omawianej lektury.

4. Sprawdzenie przez nauczyciela poprawności udzielanych przez uczniów odpowiedzi, omówienie gry, prezentacja i zapisanie w zeszycie otrzymanych haseł.

Alternatywą dla lekcji jest kartkówka z treści lektury (zamieszczona dalej).

Klucz odpowiedzi do kartkówki z treści lektury.

Grupa I

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
b	c	a	c	b	d	c	b	1c, 2e, 3a, 4b, 5d	a	d

Grupa II

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
c	a	c	d	c	d	d	a	1b, 2c, 3e, 4a, 5d	d	a

Kartkówka z treści lektury

Stowarzyszenie umarłych poetów N.H. Kleinbaum

Imię i nazwisko....., kl. Grupa I

1. Akcja książki rozgrywa się w roku:

- 1859,
- 1959,
- 1995,
- 2005.

2. Akademia Weltona to:

- szkoła wojskowa,
- prestżowa szkoła dla chłopców i dziewcząt z dobrych domów,
- szkoła dla chłopców z internatem,
- zakład poprawczy dla trudnej młodzieży.

3. Głównymi hasłami Akademii Weltona były:

- Tradycja, Honor, Dyscyplina, Doskonałość,
- Tradycja, Odwaga, Męstwo, Dyscyplina,
- Honor, Dyscyplina, Doskonałość, Postuszeństwo,
- Dyscyplina, Doskonałość, Mądrość, Nauka.

4. Czego chłopcy nie robili na zajęciach prowadzonych przez pana Keatinga? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- Nie grali w piłkę.
- Nie wrywali kartek z książek.
- Nie malowali.
- Nie ćwiczyli musztry.

5. Słowa „Carpe diem!” oznaczają:

- „O, kapitanie mój, kapitanie!”
- „Chwytaj dzień!”
- „Uczyń życie niezwykłym!”
- „Chcę żyć pełnią życia!”

6. Panu Keatingowi zależało na tym, aby jego uczniowie byli:

- buntownikami,
- artystami,
- przyszłymi poetami,
- wolnomyślicielami.

7. Głównym impulsem do założenia stowarzyszenia było dla chłopców:

- polecenie pana Keatinga,
- pragnienie czytania zabronionych książek,
- znalezienie wzmianki o nim w Księdze Pamiątkowej rocznika pana Keatinga,
- odsunięcie ich od pracy przy Księdze Pamiątkowej Akademii.

8. Pan McAllister był:

- ojcem jednego z uczniów,
- nauczycielem łaciny,
- dyrektorem szkoły,
- ojcem Chris.

9. Przyporządkuj do imion bohaterów właściwe informacje.

1. Knox Overstreet	A. Chciał być nazywany przez kolegów Nuwandą.
2. Neil Perry	B. Odmówił podpisania oskarżenia pana Keatinga.
3. Charlie Dalton	C. Zakochał się w Chris Noel.
4. Todd Anderson	D. Zrzucił winę za śmierć kolegi na pana Keatinga.
5. Richard Cameron	E. Grał w przedstawieniu <i>Sen nocy letniej</i> .

1 2 3 4 5

10. Charlie Dalton za zamieszczenie artykułu w szkolnej gazecie został:

- ukarany fizycznie,
- usunięty ze szkoły,
- pochwalony przez pana Keatinga,
- napiętnowany podczas apelu.

11. Pierwszy wszedł na ławkę, oddając hołd odchodzącemu nauczycielowi:

- Knox Overstreet,
- Steven Meleks,
- Charlie Dalton,
- Todd Anderson.

Kartkówka z treści lektury

Stowarzyszenie umarłych poetów N.H. Kleinbaum

Imię i nazwisko....., kl. Grupa II

1. Akcja książki rozgrywa się w roku:

- 2005,
- 1995,
- 1959,
- 1859.

2. Akademia Weltona to:

- szkoła dla chłopców z internatem,
- zakład poprawczy dla trudnej młodzieży,
- prestżowa szkoła dla chłopców i dziewcząt z dobrych domów,
- szkoła wojskowa.

3. Głównymi hasłami Akademii Weltona były:

- Dyscyplina, Doskonałość, Mądrość, Nauka,
- Honor, Dyscyplina, Doskonałość, Posłuszeństwo,
- Tradycja, Honor, Dyscyplina, Doskonałość,
- Tradycja, Odwaga, Męstwo, Dyscyplina.

4. Czego chłopcy nie robili na zajęciach prowadzonych przez pana Keatinga? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- Nie ćwiczyli musztry.
- Nie wrywali kartek z książek.
- Nie grali w piłkę.
- Nie malowali.

5. Słowa „Carpe diem!” oznaczają:

- „Chcę żyć pełnią życia!”
- „Uczyń życie niezwykłym!”
- „Chwytaj dzień!”
- „O, kapitanie mój, kapitanie!”

6. Panu Keatingowi zależało na tym, aby jego uczniowie byli:

- przyszłymi poetami,
- artystami,
- buntownikami,
- wolnomyślicielami

7. Głównym impulsem do założenia stowarzyszenia było dla chłopców:

- odsunięcie ich od pracy przy Księdze Pamiętkowej Akademii,
- polecenie pana Keatinga,
- pragnienie czytania zabronionych książek,
- znalezienie wzmianki o nim w Księdze Pamiętkowej rocznika pana Keatinga.

8. Pan McAllister był:

- nauczycielem łaciny,
- ojcem Chris,
- ojcem jednego z uczniów,
- dyrektorem szkoły.

9. Przyporządkuj do imion bohaterów właściwe informacje.

1. Knox Overstreet	A. Odmówił podpisania oskarżenia pana Keatinga.
2. Neil Perry	B. Zakochał się w Chris Noel.
3. Charlie Dalton	C. Grał w przedstawieniu <i>Sen nocy letniej</i> .
4. Todd Anderson	D. Zrzucił winę za śmierć kolegi na pana Keatinga.
5. Richard Cameron	E. Chciał być nazywany przez kolegów Nuwandą.

1 2 3 4 5

10. Charlie Dalton za zamieszczenie artykułu w szkolnej gazecie został:

- napiętnowany podczas apelu,
- usunięty ze szkoły,
- pochwalony przez pana Keatinga,
- ukarany fizycznie.

11. Pierwszy wszedł na ławkę, oddając hołd odchodzącemu nauczycielowi:

- Todd Anderson,
- Steven Meleks,
- Knox Overstreet,
- Charlie Dalton.

Temat: Z ekranu na papier – niezwykła droga książki

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury **I.1**,
- znajomość wybranych utworów z literatury (...) światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii **I.2**,
- *[uczeń] rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu **I.2.8**¹,*
- *(...) wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka) **I.2.9**,*
- *rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa) **I.2.10**,*
- *wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy **I.1.11**.*

■ METODY, TECHNIKI:

- metoda zajęć praktycznych – karty pracy, praca z tekstem.

■ FORMY PRACY:

- indywidualna, grupowa.

■ MATERIAŁY DODATKOWE:

- karty pracy, ewentualnie telefony komórkowe (jeśli ostatni punkt scenariusza zostanie wykonany na lekcji).

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Zapoznanie uczniów z historią książki N.H. Kleinbaum. Wyjaśnienie pojęcia adaptacji (wyjaśnienia nauczyciel).

Przykładowa notatka/Informacje dla uczniów:

Książka *Stowarzyszenie umarłych poetów* Nancy Kleinbaum powstała na podstawie scenariusza znakomitego amerykańskiego filmu w reżyserii Petera Weira pod tym samym tytułem. Obraz, który ukazał się na ekranach w 1989 roku, był wielokrotnie nagradzany na licznych festiwalach. Otrzymał cztery nominacje do Oscara, którego ostatecznie zdobył w kategorii „Najlepszy scenariusz”. To właśnie na jego podstawie została napisana książkowa adaptacja historii. Powieść jest więc ciekawym przykładem przetworzenia dzieła sztuki filmowej na język literatury.

2. Rozdanie kart pracy i omówienie poleceń 1 oraz 2. Praca uczniów z tekstem książki pod kierunkiem nauczyciela. Określenie miejsca i czasu akcji w formie wskazówek dla scenografa oraz zbieranie informacji o głównych bohaterach w formie notatek przed castingiem na aktorów. Prezentacja wyników pracy i ewentualne uzupełnienie wykonanych przez uczniów notatek.

¹ Kursywą zaznaczono wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej do języka polskiego dla II etapu edukacyjnego: klas IV-VI. Podstawa została przyjęta rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Przykładowe notatki:

Czas i miejsce akcji w formie wskazówek dla scenografa.

Czas akcji	1959 rok. Akcja obejmuje kilka miesięcy – rozpoczyna się jesienią wraz z początkiem nowego roku szkolnego, kończy na początku zimy. W ówczesnych czasach dzieci musiały ściśle i ślepo podporządkowywać się dorosłym; uczniowie elitarnych szkół chodzili w szkolnych bluzach, marynarkach i uniformach; mężczyźni ubierali się w garnitury, nauczyciele podczas uroczystości wkładali togi.
Miejsce akcji	Głównym miejscem akcji jest Akademia Weltona – elitarna szkoła średnia dla chłopców znajdująca się wśród wzgórz Vermontu w Stanach Zjednoczonych. Mieści się w starych murowanych budynkach o stuletniej historii. Odizolowany od świata kampus jest skupiony wokół dziedzińca i otoczony zmurszałym murem, posiada własną kaplicę oraz Salę Reprezentacyjną. Uczniowie mieszkają po dwóch w ciasnych, surowo urządzonych pokojach, w których znajdują się jedynie łóżka, szafy i biurka. Ważnym miejscem akcji jest też ukryta w zaroślach skalna grota znajdująca się w pewnej odległości od szkoły, za strumykiem, obok wodospadu. Pojedyncze sceny rozgrywają się w imponującej, bogatej posiadłości państwa Danburry, domu Neila Perrego oraz w szkołach w Heleny Hall (gdzie przygotowywane jest przedstawienie <i>Sen nocy letniej</i> i Ridgeway (szkoła Chris Noel).

Informacje o wyglądzie i cechach bohaterów w formie notatek przed castingiem.

Bohater	Wiek, wygląd postaci	Usposobienie i cechy charakteru
John Keating	Okolo 30 lat; przeciętny wygląd. Niewysoki mężczyzna o średniej długości, ciemnych włosach, brązowych oczach i ciepłym uśmiechu.	Pogodne, żywe usposobienie; otwarty, ciepły, łatwo nawiązujący kontakt, budzący sympatię i szacunek. Bardzo inteligentny, czytany, ceni samodzielne myślenie i niezależność. Kreatywny, twórczy, stosuje zaskakujące metody nauczania. Potrafi dotrzeć do uczniów, rozumie ich potrzeby, jest empatyczny.
Neil Perry	16-latek, uczeń Akademii Weltona. Zwykle ubrany w szkolną bluzę z powpi-nanymi odznaczeniami za doskonałe wyniki w nauce i dodatkowe osiągnięcia.	Zdolny, doskonały uczeń starający się sprostać wysokim oczekiwaniom ojca i dyrektora szkoły. Ich decyzją miał dodatkowo zajmować się: Stowarzyszeniem Kandydatów Akademii Weltona, kółkiem chemicznym, kółkiem matematycznym i piłką nożną. Pragnął być zastępcą redaktora Księgi Pamiątkowej Akademii, fascynował go teatr. Miał nieprzeciętne zdolności aktorskie, wielką siłę wyrazu i talent. Był wrażliwy i uczuciowy, serdeczny i uczynny, opiekuńczy wobec nowego kolegi, lubiany przez rówieśników. Wykazywał się ciekawością, dociekliwością i niezależnością myślenia – bardzo silnie przemawiał do niego słowa pana Keatinga. Był inicjatorem i „duszą” spotkań Stowarzyszenia umarłych poetów.
Todd Anderson	Ma 16 lat, brak mu pewności siebie; jest w Akademii nowy i czuje się nieswojo, odzywa się niechętnie, słabym głosem.	Niechętnie nastawiony do nauki w Akademii, przytłoczony sławą brata o wybitnych zdolnościach. Początkowo nieśmiały, wycofany, zakompleksiony. Nie chciał czytać wierszy, był cichym uczestnikiem spotkań Stowarzyszenia. Pod wpływem kolegów i nauczyciela zmienia się – ostatecznie to właśnie on najwytrwalej broni pana Keatinga i jako pierwszy oddaje mu hołd w scenie pożegnania.

Charlie Dalton	Wysoki i przystojny, o klasycznej urodzie i powierzchowności gimnazjalisty z elitarnej szkoły.	Żywiotowy, o silnym charakterze; spontaniczny indywidualista. Zawsze otwarty na nowe wyzwania, odważny, czasem zbuntowany i nieobliczalny. Miewał szalone pomysły. Burzliwie wchodził w wiek dojrzewania – to on zaprosił do groty dziewczęta i zamieścił apel w szkolnej gazetce. Honorowy i godny zaufania – nie wydał kolegów mimo surowej kary cielesnej. Porywczy – gdy Cameron okazał się zdrajcą, pobił go, przyptacając to wyrzuceniem ze szkoły.
Knox Overstreet	Dobrze zbudowany, o kręconych, krótkich włosach i szerokim, szczerym uśmiechu.	Poza lekcjami zajmował się: piłką nożną, działaniem w Stowarzyszeniu Kandydatów Akademii Weltona i Klubie Synów Absolwentów oraz gazetce szkolnej. Zakochany w Chris Noel, jest gotowy zrobić dla niej wszystko: wymyka się z Akademii, wdaje w bójkę z chłopakiem dziewczyny, publicznie odczytuje jej swój wiersz. W okazywaniu uczuć jest porywczy, ale i wytrwały.
Richard Cameron	16-letni uczeń Akademii Weltona	Niezbyt ceniony przez kolegów – uważany za lizusa. Często zachowywał się egoistycznie lub niedelikatnie, brakowało mu wrażliwości i serdecznego podejścia do innych. Nie rozumiał przestania, które chciał chłopcom przekazać pan Keating. Na spotkaniach Stowarzyszenia czuł się niepewnie, obawiał się konsekwencji nieposłuszeństwa, dbał o własną skórę. Po śmierci Neila wydał kolegów i zrzucił winę na nauczyciela.
Steven Meeks	Podobnie jak inni chłopcy ma 16 lat	Pomocny i uczynny. Dobry uczeń – znakomity z łaciny, w której chętnie pomagał kolegom. Otwarty i serdeczny wobec nowego kolegi. Otoczył go opieką, pomagał w nauce. Wesoły, o pogodnym usposobieniu; zwykle spokojny. Prostoduszny i nieco naiwny.
Gerard Pitts	16-letni uczeń Akademii Weltona	Członek Stowarzyszenia umarłych poetów. Sympatyczny, trzeźwo myślący i rozsądny. Ceniony przez kolegów za dobre pomysły (np. zabranie na nocną wyprawę ciastek, aby obłaskawić stróżującego psa). Nocne wyprawy i szalone pomysły budziły jego wątpliwości i powodowały ociąganie.
Dyrektor Gale Nolan	Krzepki, siwy mężczyzna po sześćdziesiątce. W uczniach budzi respekt i strach.	Surowy i wymagający. Nie znosi sprzeciwu, zarządza Akademią, stosując dyscyplinę i rygor, często ucieka się do nagan i kar (również cielesnych). Najważniejsze są dla niego prestiż szkoły i wyniki nauczania.

3. Przygotowanie uczniów do wykonania zadań 3 i 4. Omówienie pojęć związanych z filmem, wskazanie charakterystycznych cech przekazów audiowizualnych i uzupełnienie kart pracy.

ujęcie	→ fragment filmu składający się z jednego lub kilku ujęć ukazujących fragment akcji, rozgrywający się w jednym miejscu i czasie
scena	→ fragment przestrzeni widzianej w kadrze; jego zawartość zależy od odległości od filmowanego obiektu
kadr	→ najmniejsza część filmu – fragment trwający od momentu włączenia kamery do jej zatrzymania
plan	→ obraz ograniczony obiektywem kamery

plan daleki – przedstawia szeroką przestrzeń, panoramę, krajobraz

zbliżenie – twarz lub inny obiekt zajmuje większą część kadru i pozwala na obserwowanie szczegółów

detal – ukazuje szczegół ciała lub jakiegoś elementu, pozwala skupić na nim całą uwagę

plan pełny – obejmuje całą sylwetkę ludzką z elementami dekoracji

plan amerykański – ukazuje postać ludzką od kolan w górę i jest najczęściej stosowany w scenach dialogowych.

4. Podział klasy na grupy i omówienie zadania 5:

Za chwilę wcielcie się w twórców filmu. Waszym zadaniem będzie stworzenie scenopisu do wybranego fragmentu książki. W tym celu, pracując w grupach:

- wybierzcie fragment książki – scenę rozgrywającą się w jednym miejscu i czasie,
- przeczytajcie dokładnie wybrany fragment,
- spróbujcie przełożyć daną scenę z języka utworu literackiego na język filmu: zaplanujcie, co znajdzie się w kolejnych kadrach, jaki plan zastosujecie, jakie ruchy wykona kamera; zapiszcie dialogi i wkomponujcie w scenę odpowiednie dźwięki; zanotujcie ewentualne uwagi dla aktorów.

Grupowa praca uczniów.

5. Zadanie pracy domowej:

Pracując w zespołach, w których tworzyliście fragmenty scenopisu, spróbujcie nagrać zaplanowane sceny.

Jeśli zdecydujemy się na wykonanie tego zadania podczas lekcji, niezbędne będą telefony komórkowe.

Karta pracy – Tworzymy scenopis

Film powstaje na podstawie scenariusza i scenopisu. Scenopis to dokładny plan realizacji filmu lub spektaklu zawierający opis kolejnych scen, ujęć, ruchów kamery... Jest podstawą pracy reżysera, scenografa, operatora i aktorów na planie. Zanim jednak twórcy filmu przystąpią do jego realizacji, całą ekipę filmową czekają długie przygotowania.

Zadanie 1

Zbierz informacje o czasie i miejscu akcji powieści. Będą to ważne wskazówki dla scenografa, tworzącego filmowe dekoracje, i kostiumologa, który przygotowuje kostiumy.

Czas akcji	
Miejsce akcji	

Zadanie 2

Na podstawie tekstu wypisz informacje o głównych bohaterach. Będą one niezbędne, aby znaleźć aktorów odpowiednich do odegrania poszczególnych ról.

Bohater	Wiek, wygląd postaci	Usposobienie i cechy charakteru
John Keating		
Neil Perry		

Todd Anderson		
Charlie Dalton		
Knox Overstreet		
Richard Cameron		
Steven Meeks		
Gerard Pitts		
Dyrektor Gale Nolan		

Zadanie 3

Połącz pojęcia z ich definicjami.

ujęcie	fragment filmu składający się z jednego lub kilku ujęć ukazujących fragment akcji, rozgrywający się w jednym miejscu i czasie
scena	fragment przestrzeni widzianej w kadrze; jego zawartość zależy od odległości od filmowanego obiektu
kadr	najmniejsza część filmu – fragment trwający od momentu włączenia kamery do jej zatrzymania
plan	obraz ograniczony obiektywem kamery

Zadanie 4

Poniżej zamieszczono kadry z filmu *Stowarzyszenie umarłych poetów*. Podpisz je odpowiednimi nazwami planów filmowych wybranymi z ramki.

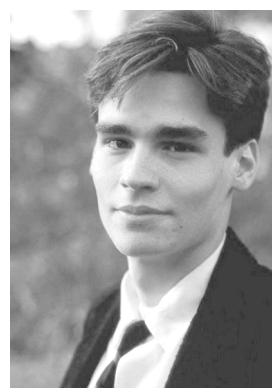
plan daleki	zbliżenie	detal	plan pełny	plan amerykański
--------------------	------------------	--------------	-------------------	-------------------------

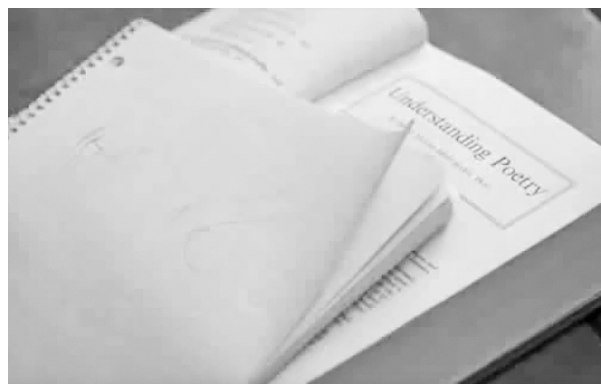
.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5

Pracując w grupach, wybierzcie dowolny fragment książki *Stowarzyszenie umarłych poetów*, którego akcja rozgrywa się w jednym miejscu i czasie, a następnie uzupełnijcie wraz z kolegami i koleżankami fragment scenopisu do wybranej sceny.

SCENOPIS FILMU: Stowarzyszenie umarłych poetów	
SCENA:	
Nr ujęcia	
W kadrze	
Plan	
Ruch kamery	
Dialog	
Dźwięk, muzyka	
Uwagi dla aktorów	

Temat: Tradycja, honor, dyscyplina, doskonałość... O tym, czego brakowało w Akademii Weltona

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- [uczeń] określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji I.1.7,
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi (...) etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji I.1.9,
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi I.1.16,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne (...) I.1.18,
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera I.1.20,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego III.1.6,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie III.1.7.

■ METODY, TECHNIKI:

- pogadanka heurystyczna, metaplan, symulacja.

■ FORMY PRACY:

- zbiorowa.

■ MATERIAŁY DODATKOWE:

- karta pracy, polecenia dla grup.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Przygotowanie do lekcji – uczniowie odliczają kolejno od 1 do 4 i dzielą się na cztery grupy zgodnie cyfrą, która im przypadła. Wprowadzenie w tematykę zajęć. Zebranie informacji o Akademii Weltona i zapisanie ich w formie krótkiej notatki.

Przykładowa notatka:

Akademia Weltona – założona w roku 1859 i licząca sobie 100 lat, położona wśród wzgórz Vermontu, szkoła z internatem dla chłopców. Obowiązują tu surowe zasady wychowania podporządkowane Czterem Zasadom: Tradycji, Honorowi, Dyscyplinie, Doskonałości.

2. Pogadanka heurystyczna prowadząca do znalezienia przyczyn problemów, które pojawiły się w szkole. Rozdanie uczniom kart pracy i zapisanie wniosków z pogadanki w formie metaplanu.

Przykładowa notatka:

PROBLEM

Samobójstwo jednego z uczniów, „bunt” pozostałych chłopców.

JAK JEST?

Uczniowie są nieszczęśliwi, czują się przytłoczeni i ograniczani, nie są w stanie znieść presji ze strony rodziców i szkoły, która zabija ich indywidualność i narzuca sztywne zasady w każdej dziedzinie i obszarze (nawet zajęć dodatkowych). Głównym środkiem wychowawczym są udzielane za wszystko nagany i kary.

JAK BYĆ POWINNO?

Wychowankowie powinni mieć poczucie bezpieczeństwa i oparcie w rodzicach oraz nauczycielach, móc rozwijać swoje pasje. Młody człowiek potrzebuje marzeń, musi mieć przestrzeń do budowania własnej tożsamości. Potrzebuje także akceptacji i autentycznych autorytetów, które opierałyby się na szczerym szacunku, a nie wyłącznie na strachu.

DLACZEGO TAK JEST?

Szkoła skupiła się na ambicjach własnych oraz oczekiwaniach, jakie rodzice mieli wobec swoich synów i ich przyszłości. Zapomniano o potrzebach samych uczniów. System edukacji był bezduszny.

WNIOSKI

W wychowaniu nie wystarczy oprzeć się na zasadach, które stanowiły główne hasła szkoły: Tradycji, Honorze, Dyscyplinie, Doskonałości. Potrzebne są jeszcze ZROZUMIENIE, miłość i akceptacja.

3. Przygotowanie uczniów do wykonania zadania – omówienie zasad symulacji.

Polecenie dla uczniów:

Akademia Weltona miała wiele poważnych problemów. Spróbujemy sobie z nimi poradzić. Wyobraźcie sobie, że spotykacie się na zebraniu Rady szkoły. Waszym zadaniem jest zaproponowanie i przedyskutowanie zmian, jakie powinny zostać wprowadzone w Akademii Weltona, aby nigdy więcej nie doszło tu do tak tragicznych zdarzeń, jak śmierć ucznia.

Członkowie poszczególnych grup wcielą się w:

1. przedstawicieli dyrekcji z dyrektorem Gale Nolanem na czele,
2. przedstawicieli rodziców,
3. przedstawicieli uczniów,
4. przedstawicieli nauczycieli z Johnem Keatingiem na czele.

Następnie:

- sformułujcie cele, jakie chcecie osiągnąć (określcie, co jest dla was ważne),
- przygotujcie swoje propozycje zmian i argumenty,
- przeprowadźcie dyskusję,
- wybierzcie drogą głosowania najlepsze pomysły,
- zapiszcie postanowienia Rady szkoły.

4. Rozdanie uczniom kart pracy i przygotowanie do przeprowadzenia symulacji. Uczniowie, pracując w 4 grupach (przedstawiciele: dyrekcji, rodziców, uczniów, nauczycieli), wypełniają karty pracy, formułując swoje cele, propozycje zmian i popierające je argumenty.

5. Przeprowadzenie symulacji – odegranie zebrania Rady szkoły.

6. Prezentacja wyników pracy. Omówienie i zapisanie wniosków z symulacji – propozycji zmian, które powinny zostać wprowadzone w Akademii Weltona.

Karta pracy – Metaplan

Zadanie 1

Zastanów się, co stanowiło problem w Akademii Weltona: jak było, a jak być powinno? Swoje spostrzeżenia i wnioski zapisz w formie metaplanu.

PROBLEM

.....

.....

JAK JEST?

JAK BYĆ POWINNO?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DLACZEGO TAK JEST?

.....

.....

.....

WNIOSKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Polecenia dla grup

Jesteście przedstawicielami

CO JEST DLA WAS WAŻNE? JAKIE WARTOŚCI WAM PRZYŚWIECAJĄ?

.....

.....

.....

JAKIE CELE CHCECIE OSIĄGNAĆ?

.....

.....

.....

.....

CO WAM PRZESZKADZA W ICH OSIĄGNIĘCIU?

.....

.....

.....

.....

JAKIE ZMIANY I DLACZEGO PROPONUJECIE WPROWADZIĆ, ABY OSIĄGNAĆ SWOJE CELE?

Propozycja zmiany	Spodziewane efekty zmiany
1.	
2.	
3.	
4.	

Temat: Poszukiwanie własnej prawdy na kartach powieści

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- [uczeń] określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji I.1.7,
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi (...) etycznymi (...) I.1.9,
- określa temat i główną myśl tekstu I.2.3,
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera I.1.20,
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia (...) I.2.11,
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym (...) parafrazuje (...) III.2.2.

■ METODY, TECHNIKI:

- metoda zajęć praktycznych, swobodne wypowiedzi uczniów, pogadanka heurystyczna, metoda niedokończonych zdań.

■ FORMY PRACY:

- indywidualna, zbiorowa.

■ MATERIAŁY DODATKOWE:

- karty z sentencjami.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Rozdanie uczniom karteczek z sentencjami i prośba o ułożenie ich w piramidę odzwierciedlającą ich trafność w odniesieniu do przestania książki.

2. Prezentacja wyników pracy przez uczniów.

3. Praca zbiorowa – wyjaśnianie znaczeń poszczególnych sentencji w odniesieniu do treści lektury.

Swobodne wypowiedzi uczniów na temat sensu poszczególnych sentencji i pogadanka heurystyczna o znaczeniach, jakie możemy wyczytać z lektury. Warto podkreślić, że każdy z nas może znaleźć w niej inną – ważną dla siebie – prawdę. Stąd mogą brać się rozbieżności w budowie stworzonych przez uczniów piramid. Uczniowie mogą wkleić lub zapisać poszczególne aforyzmy, a następnie pisemnie wyjaśnić ich znaczenie w kontekście treści książki.

4. Zapisanie wniosków z pogadanki w formie notatki.

Stowarzyszenie umarłych poetów to książka o...

5. Zadanie pracy domowej:

Znajdź w książce fragment, który wyraża ważną dla ciebie prawdę i mógłby stać się sentencją. Zapisz go w zeszycie i wytłumacz, jak go rozumiesz.

Sentencje do wycięcia ---✂

„Nauczyciel ociera się o wieczność. Nigdy nie może stwierdzić, gdzie kończy się jego wpływ”

Henry Brookes Adams

„Szkola to więzienie z możliwością dokształcania”

Robertson Davies

„Kluczem do edukacji jest przeżycie piękna”

Friedrich von Schiller

„Powołaniem poezji jest ocalać wartości najważniejsze i podeptane”

ks. Jan Twardowski

„Z życiem, jak ze sztuką w teatrze: ważne, nie jak długo trwa, ale jak jest zagrana”

Seneka Młodszy

„To możliwość spełniania marzeń sprawia, że życie jest takie fascynujące”

Paulo Coelho

W niniejszej publikacji na s. 11 wykorzystano kadry z filmu *Stowarzyszenie umarłych poetów*, reż. Peter Weir, zdj. John Seale, Touchstone Pictures, 1989.